

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/21-02-05, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/21-02-05, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul programului instituțional de cercetare pentru anii 2024–2027, etapa anului 2025, 011103 ”Elaborarea mijloacelor ecologic inofensive de reducere a impactului organismelor dăunătoare ale culturilor agricole pe fundalul schimbărilor climatice”, director de proiect: Dr. hab. Vladimir TODIRĂȘ, Prioritatea III: Biotehnologii și Protecția Mediului, Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor, Universitatea de Stat din Moldova, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Biroul Secției Științe ale Vieții Nr.4 din 25 februarie 2026)

1. Realizarea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect, etapa 2025

Scopul și obiectivele subprogramului sunt bine definitive, concrete, foarte voluminoase, fiind realizate în mare măsură. Au fost efectuate cercetări complexe privind particularitățile bio-ecologice ale speciilor de artropode dăunătoare și utile, inclusiv invazive, fiind obținute date relevante privind distribuția, dinamica sezonieră, potențialul reproductiv și adaptiv al acestora. Au fost elaborate și testate modele de monitorizare și prognoză (inclusiv hărți digitale integrate în sistemul EcoBioNet), compoziții biologice active și feromonale pentru monitorizare și combatere, precum și dispozitive pentru capturarea și supravegherea dăunătorilor. De asemenea, au fost optimizate medii nutritive și procedee biotehnologice pentru multiplicarea entomofagilor și a agenților microbiologici, iar un produs a fost omologat pentru utilizare în sistemele de protecție ecologică a plantelor. Rezultatele au fost susținute printr-o diseminare științifică consistentă (articole, comunicări, brevet, omologare de produs), ceea ce confirmă realizarea substanțială a obiectivelor etapei.

2. Diseminarea rezultatelor obținute (publicații, participări la conferințe cu rapoarte etc.)

Diseminarea rezultatelor în etapa 2025 este realizată la un nivel foarte bun, atât cantitativ, cât și calitativ. Au fost publicate 7 articole în reviste științifice din străinătate recunoscute, 3 articole în reviste din Registrul Național (categoria B), numeroase lucrări în volumele conferințelor internaționale și naționale, precum și 38 teze la conferințe. A fost obținut un brevet de invenție și omologat un produs pentru protecția ecologică a plantelor. Echipa a participat activ la foruri științifice internaționale și a contribuit la organizarea unei conferințe internaționale de profil. Volumul și diversitatea formelor de diseminare demonstrează vizibilitate științifică solidă și valorificarea eficientă a rezultatelor obținute.

Obiecție: Totuși, lipsa publicațiilor în reviste indexate Web of Science sau Scopus limitează vizibilitatea și impactul internațional al rezultatelor.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

Rezultatele obținute în etapa 2025 prezintă o valoare socio-economică relevantă, în special prin orientarea spre dezvoltarea mijloacelor ecologic inofensive de protecție a plantelor. A fost omologat un produs (RECOL) pentru sistemele de protecție ecologică, a fost obținut un brevet de invenție și au fost elaborate dispozitive pentru monitorizarea și capturarea dăunătorilor, precum și modele digitale de prognoză integrate în sistemul național EcoBioNet. Cercetările privind agenții microbiologici, entomofagii și compozițiile biologice active au perspective reale de implementare în agricultură, contribuind la reducerea utilizării pesticidelor și la promovarea agriculturii ecologice.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Proiectul demonstrează o implicare semnificativă a tinerilor cercetători, aceștia reprezentând aproximativ 47% din echipa de implementare. Participarea lor activă este reflectată prin coautorat la publicații, prezentări la conferințe științifice naționale și internaționale și implicare în activitățile experimentale și de dezvoltare metodologică.

Rezultatele obținute indică integrarea tinerilor în procesele de cercetare aplicativă, inclusiv în domenii precum biotehnologii entomologice, elaborarea compozițiilor biologice active și monitorizarea digitală a dăunătorilor.

Obiecție: Ponderea tinerilor este mai mare, dar nu este indicat nici un doctorand sau post doctorand

Punctajul mediu acordat: 27,3

Concluzii și recomandări:

Subprogramul evaluat pentru etapa 2025 demonstrează un nivel foarte bun de realizare a obiectivelor științifice și aplicative asumate, cu rezultate relevante pentru protecția integrată a plantelor și dezvoltarea mijloacelor ecologic inofensive de combatere a organismelor dăunătoare. Au fost obținute rezultate experimentale consistente, elaborate produse și dispozitive cu potențial aplicativ, realizate modele digitale de monitorizare și prognoză și înregistrate rezultate concrete de proprietate intelectuală (brevet, produs omologat). Impactul socio-economic și perspectivele de implementare sunt bine conturate, iar implicarea semnificativă a tinerilor cercetători (47% din echipă) contribuie la consolidarea capacității instituționale și la formarea resursei umane în domeniu. Deși diseminarea științifică nu include publicații în reviste indexate WoS/Scopus, volumul și diversitatea formelor de valorificare științifică sunt apreciable. În baza rezultatelor obținute și a relevanței tematicii, se recomandă continuarea implementării proiectului în etapa următoare.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva GUDUMAC

Conducător adjunct al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Ion TODERAȘ

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela ROMANCIUC